

POSTANOWIENIE

21 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marcin Łochowski

na posiedzeniu niejawnym 21 maja 2026 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa M.T.

przeciwko R.M., P.Ż. i R.B.

o zapłatę,

na skutek wystąpienia przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku

postanowieniem z 10 kwietnia 2026 r., V ACz 371/25,

o wyznaczenie innego sądu równorzędnego,

odmawia wyznaczenia innego sądu równorzędnego.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 10 kwietnia 2026 r. Sąd Apelacyjny w Gdańsku zwrócił się do Sądu Najwyższego na podstawie art. 44 § 2 k.p.c. o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu. Wskazał, że nie może podejmować dalszych czynności w sprawie ze względu na złożenie przez wszystkich sędziów żądań wyłączenia od rozpoznania sprawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 44 § 1 k.p.c., jeżeli sąd właściwy nie może z powodu przeszkody rozpoznać sprawy lub podjąć innej czynności, sąd nad nim przełożony wyznaczy inny sąd równorzędny.

Do przeszkód prawnych w rozpoznaniu sprawy należy m.in. przypadek wyłączenia wszystkich sędziów danego sądu od rozpoznania sprawy, co stanowi

w świetle art. 44 k.p.c. przesłankę do wyznaczenia innego sądu równorzędnego. Jednak Kodeks postępowania cywilnego reguluje instytucję wyłączenia sędziego od rozpoznania sprawy odrębnie. Zastosowanie art. 44 k.p.c. staje się dopuszczalne i zarazem konieczne tylko wtedy, gdy wszyscy sędziowie określonego sądu zostali wyłączeni na podstawie art. 48 lub 49 k.p.c. (uchwała SN z 11 września 2014 r., III CZP 66/14, OSNC 2015, nr 6, poz. 71). Innymi słowy kwestia wyznaczenia innego sądu równorzędnego staje się aktualna, jeżeli w sądzie właściwym nie jest możliwe utworzenie składu do rozpoznania danej sprawy ze względu na wyłączenie sędziów.

Podstawy do zastosowania art. 44 k.p.c. nie stanowi zatem samo złożenie przez wszystkich sędziów danego sądu żądań ich wyłączenia od rozpoznania sprawy. W pierwszej kolejności niezbędne jest rozpoznanie tych żądań (art. 52 § 1 k.p.c.). Jeżeli wszystkie z nich okażą się uzasadnione, konieczne będzie wyznaczenie innego sądu równorzędnego. W przypadku, gdy wszystkie lub część z tych żądań nie zostaną uwzględnione, nie będzie przeszkód do rozpoznania sprawy przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku.

Z uzasadnienia postanowienia Sądu Apelacyjnego nie wynika przy tym, aby wszyscy sędziowie tego Sądu podlegali wyłączeniu z mocy samej ustawy (art. 48 § pkt 1-4 k.p.c.), co dawałoby podstawę do wyznaczenia innego sądu równorzędnego na podstawie art. 48¹ k.p.c.

Niezależnie od tego należy też zauważyć, że Sąd Apelacyjny sformułował postanowienie w sposób niejednoznaczny. Wskazał bowiem na konieczność przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu, a więc instytucję uregulowaną w art. 44¹ i 44² k.p.c., ale jako podstawę prawną podał art. 44 § 2 k.p.c. odnoszący się do wyznaczenia innego sądu równorzędnego.

Z tych przyczyn, Sąd Najwyższy na podstawie art. 44 § 1 odmówił wyznaczenia innego sądu równorzędnego.

Marcin Łochowski

(D.Z.)

[SOP]